

УДК 339.543

Гудзь М.В.¹

Славський Б.С.²

¹ д-р екон. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. МТЕ-519 НУ «Запорізька політехніка»

ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ ТА НАПРЯМИ МЕНЕДЖМЕНТУ МИТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Митна діяльність є однією з найважливіших у формування незалежної та вільної держави з сильним економічним аспектом. Бо вона регулює кордон та його перетин, в'їзд та виїзд громадян, товарів тощо. Реєструє та веде боротьбу з контрабандою, хабарництвом тощо. Зараз митна справа знаходиться у стані реформації. Інтеграція України до глобального і європейського політичного, економічного та правового простору є складним і неоднозначним процесом, який зумовлює поступову інтеграцію держави до світового господарства, що викликає цілу низку економічних, соціальних ризиків, змін законодавчої системи та формування нової митної політики та, відповідно, системи митної справи.

Метою роботи є визначення основних функцій та напрямів менеджменту митної діяльності.

Проблеми управління митною діяльністю в Україні, ролі митниці в системі державних органів управління є об'єктом праць багатьох вчених, зокрема І.Г. Бережнюка [1], С.В. Ківалова [2], В.П. Науменка та В.П. Пашка [3], Г.С. Ліхоносової, І.М.Шалун [4] та інших.

В основі митного менеджменту лежать загальні принципи і фундаментальні положення управління економікою, системного підходу та аналізу. Але митний менеджмент належить до тієї категорії інструментів, що регулюють соціально-економічну сферу розвитку в масштабах всієї країни. Саме податки та певні види зборів є інструментами реалізації митного менеджменту. Визначити основу менеджменту митної діяльності означає зрозуміти навіщо, як, де, коли і ким приймаються рішення. Як і в багатьох спеціалізаціях, митна діяльність має керівництво та підлеглих. Роль керівництва виконують Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Міністерство Фінансів, Міністерство та Комітет цифрової трансформації України. Роль підлеглих виконує Державна митна служба України. Треба зазначити, що митна служба - це апарат, що виконує три основні завдання: економічне (фіскальне), технологічне та правоохоронне. Вони відображаються у багатьох діях служби. Наприклад: застосування відповідно до закону заходів тарифного та нетарифного регулювання під час переміщення товарів через митний кордон України; ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності; здійснення верифікації (установлення достовірності) сертифікатів походження українських товарів; здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, удосконалення форм і методів їх здійснення; створення сприятливих умов для прискорення товарообігу та пасажиропотоку через митний кордон України; контроль за дотриманням правил переміщення валютних цінностей через митний кордон України; здійснення спільно з іншими уповноваженими органами державної влади заходів щодо захисту інтересів споживачів товарів і додержання учасниками зовнішньоекономічних зв'язків державних інтересів на зовнішньому ринку; боротьба з контрабандою та порушеннями митних правил тощо.

Виконати ці три основні завдання митникам допомагають чотири функції управління та одна спеціальна. 1. За допомогою планування забезпечується послідовний розвиток даної системи. В зв'язку з цим планування передбачає такі види управлінської діяльності, як визначення стратегії системи, конкретних цілей наступної діяльності та засобів їх досягнення. 2. Організація спрямована на формування в системі відповідних відносин і підтримання їх на потрібному рівні. Вона здійснюється за допомогою проектування організаційних структур, створення системи інформації, підбору, розстановки, навчання та виховання кадрів, координування діяльності, матеріально-господарчого, технічного, фінансового та інших видів забезпечення. 3. Регулювання – це забезпечення оперативності управління, ефективності функціонування системи в умовах постійних зовнішніх та внутрішніх впливів на неї, що передбачає розробку та

організацію виконання оперативних управлінських рішень, їх коригування, навчання особового складу до дій в конкретних ситуаціях. 4.Контроль дає можливість оцінити зроблену роботу та визначити шляхи підвищення її ефективності. Він включає спостереження за діяльністю, зіставлення її результатів з встановленими нормативами, вжиття заходів, які спрямовані на усунення недоліків. 5.Прогнозування – ця функція дає керівнику інформацію про майбутній стан системи та керованих об'єктів, передбачає вивчення в минулому та в теперішньому. Оцінивши обстановку, керівник може зрозуміти: що, де, коли, за допомогою кого, яким чином.

Таким чином, можна зробити висновок, що менеджмент митної діяльності охоплює широке коло питань, які входять до компетенції всієї вертикалі державної влади, – від законодавчих органів держави до окремих митних органів. Митний менеджмент – це частина загальної системи управління ринковою економікою, тобто складова загального менеджменту в цілому. За результатами проведеного дослідження встановлено основні функції та напрями менеджменту митної діяльності, які детерміновані економічними (фіскальними), технологічними та правоохоронними цілями діяльності митної служби.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти: монографія. Дніпропетровськ: Академія митної служби України. 2009. 543 с.
2. Ківалов С. В., Кормич Б. А. Митна політика України. Одеса. 2002. 255 с.
3. Науменко В. П., Пашко П. В., Руссков В. А. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. К.: Знання. 2006. 394 с.
4. Ліхоносова Г.С., Шалун І.М. Сучасний стан та перспективи удосконалення менеджменту митних послуг в Україні. *Вісник ОНУ ім.І.І.Мечникова*. 2020. Т.25. Вип. 2(81). С.24-28.